

PLANNING EN BELEID

auteur: A.J. Geurts

titel: De 'groene' IJsselmeerpolders

ondertitel: Inrichting van het landschap in Wieringermeer, Noordoostpolder, Oostelijk en Zuidelijk Flevoland

universiteit: Universiteit van Amsterdam

informatie: Het proefschrift geeft een overzicht van de landschapsopbouw in de droogmakerijen die in het kader van het Zuiderzee project werden aangelegd. Per gerealiseerde polder wordt beschreven welke ideeën er leefden over de inrichting van het gebied en hoe er in de afgelopen decennia een daarbij passend landschap werd gecreëerd. Allereerst wordt er aandacht besteed aan het planingsproces en aan de personen en instellingen die daarbij betrokken waren. Vervolgens staat de verdeling van de beplantingen centraal. De gegevens uit dit proefschrift zullen gebruikt worden bij toekomstige beleidsvorming aangaande de polders.

auteur: P. van der Knaap

titel: Lerende overheid, intelligent beleid

ondertitel: De lessen van beleidsevaluatie en beleidsadviesing voor de structuurfondsen van de Europese Unie

universiteit: Erasmus Universiteit

informatie: Van 1993 tot 1999 draagt de Europese Unie (EU) een kleine driehonderd miljard gulden bij aan de sociaal-economische ontwikkeling van achtergebleven Europese regio's. In 1999 zal zelfs 36 procent van de begroting van de EU besteed worden via deze zogeheten structuurfondsen. De doelmatigheid van het regionale structuurbeleid van Brussel wordt echter door velen betwijfeld. Niet alleen zou er veel geld gaan naar regio's die dat eigenlijk helemaal niet nodig hebben, zoals Flevoland, ook de wijze waarop de ontwikkelingsprojecten worden geselecteerd en uitgevoerd, zijn aan kritiek onderhevig. In de periode van 1989 tot 1993 zijn er door allerlei Europese instellingen 28 rapporten gepubliceerd waarin naast veel kritiek ook suggesties ter verbetering van het structuurbeleid te lezen staan. Uit het onderzoek blijkt dat het merendeel van deze 'georganiseerde kritiek' totaal voorbijgaat aan de wenselijkheid van de doelstellingen van het Europese structuurbeleid. Vooral het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité beperken zich in hun commentaar hoofdzakelijk tot uitvoeringsaspecten. Het onderzoek werpt nieuw licht op de mogelijke bijdragen van beleidsevaluatie en beleidsadviesing aan het leervermogen van een overheid.

En daarmee aan de kwaliteit van beleid. Het aan de hand van evaluatierapporten en adviezen voeren van een debat over een bepaald beleid, blijkt fundamenteel te verschillen van het daadwerkelijk aanpassen van dat beleid. En alhoewel de Commissie zoveel mogelijk discussie met de overige Europese instellingen tracht te vermijden, toont zij zich wel degelijk gevoelig voor de argumenten van met name de Europese Rekenkamer. De belangrijkste les van het Europees Parlement is dat de milieuvorschriften moeten worden aangescherpt. Maar ondanks deze nuttige inbreng beperkt het leren door de Brusselse bureaucratie zich toch hoofdzakelijk tot de bandbreedten van de door de lidstaten afgesproken doeleinden van het structuurbeleid van de EU. Voor meer informatie: tel. 070-342 76 47.

auteur: J.E.H.M. Pinckaers

titel: Artikel 101a RO

universiteit: Universiteit Maastricht, Rechtsgeleerdheid

informatie: tel. 070-34 88 700

REGIONALE ONTWIKKELING

auteur: J. van 't Verlaat

titel: Productontwikkeling binnen regiomarketing

ondertitel: Naar een nieuwe rol van overheden, gezien in een Rotterdamse context

universiteit: Erasmus Universiteit

informatie: Regiomarketing is een planmatig geheel van activiteiten van een regionale overheid om het gebruik van regionale producten - bedrijfsterrinen, stadscentra, woongebieden, toeristische gebieden, havencomplexen - te vergroten. Doelgroepen kunnen bijvoorbeeld vestigers, investeerders en bezoekers zijn. In zijn proefschrift gaat Jan van 't Verlaat na hoe de ontwikkeling van dergelijke regionale producten zou moeten worden aangepakt om voor de doelgroepen voldoende onderscheidende productkwantiteiten te realiseren. In het bedrijfsleven gebeurt dit namelijk stelselmatig. Hij schetst daartoe een theoretisch kader, onder meer op basis van inzichten uit de commerciële beleidsvorming. In dit theoretisch kader wordt bijzondere aandacht besteed aan de ontwikkeling van producten voor de doelgroep 'bedrijven'. De promovendus komt tot een typologie waarin vier opeenvolgende typen van bedrijfsontwikkeling herkenbaar zijn, van tamelijk eenvoudig naar steeds verder ontwikkelde marktfasen. Vervolgens heeft hij die

typologie getoetst aan vier concrete Rotterdamse ontwikkelingen: de Spaanse Polder, het eerste Brainpark, de containerterminal Delta 2000-8 op de Maasvlakte en de Medische Cluster Rotterdam. Duidelijk wordt dat de verdergaande typen van bedrijfsontwikkeling zeer zware eisen stellen aan het organiserend vermogen van overheidsorganisaties. Ze leiden ook tot een andere rol van overheden, een rol waarbij netwerkbouw de rode draad is. Voor meer informatie: tel. 010-489 59 79.

GEBOUWDE OMGEVING

auteur: A.M. Martin

titel: Tussen traditie en vernieuwing

ondertitel: Ruimtelijke transformaties van Maastricht 1650-1905

universiteit: Rijksuniversiteit Groningen, Letteren

informatie: Maastricht ontwikkelde zich in de periode 1650-1905 van een belangrijke garnizoensstad tot een van de eerste industriestad van Nederland. De daarmee samenhangende transformaties van de stedelijke ruimte waren niet het resultaat van grote, overkoepelende stedenbouwkundige plannen, maar kwamen voort uit de antwoorden die de stad zelf zocht op haar politiek-economische, militaire en programmatische ontwikkeling. De voorzichtig gestuurde sturing die hieraan door steeds wisselende personen en instellingen (elites) gegeven werd mag echter niet worden onderschat. Bij deze beschrijving ging Martin niet uitsluitend uit van plannen en besluiten van de betreffende overheden, maar deed zij ook uitgebreid onderzoek naar met name de Franse verwoestingen op het gebied van de cartografie vanaf de late achttiende eeuw, en de invloed daarvan op het ruimtelijk denken en handelen in Maastricht. Maastricht was tussen 1794 en 1814 hoofdstad van het Franse departement van de Nedermaas. In combinatie met de analyse van geschreven en getekende bronnen, geeft Martin niet alleen inzicht in de geleidelijke veranderingen in denken en omgang met de stedelijke ruimte, maar laat ook het verband zien tussen de beweeglijkheid van het historische centrum en het regionale infrastructurele netwerk rond de stad. Martin concludeert dat de geschiedenis van de stedelijke ruimte van Maastricht, en veel andere steden, zich niet laat lezen als een geleidelijke of lineaire ontwikkeling naar een volledig geconroleerde planmatige aanpak. Er is veeleer sprake van een mozaïek van incidenten; van herschikking, correctie en aanpassing van het bestaande,

zonder dat daardoor de modernisering van de stad vertraagd of belemmerd werd. Voor meer informatie: tel. 050-363 60 93, fax 050-363 73 62.

handelseditie: Waanders, Zwolle. ca. f69,-.

auteur: V.J. Meyer

titel: Haven Steden

ondertitel: Stedenbouwkundige transformaties van de havenstad in de negentiende en twintigste eeuw

universiteit: Technische Universiteit Delft

informatie: De braakliggende havengebieden in veel Europese en Amerikaanse havensteden behoren tot de meest zichtbare exponenten van de overgang van het industriële naar het post-industriële tijdperk in de westerse wereld. De gebouwen, pakhuizen, silo's, vemen, loodsen, maar ook de civiel-technische infrastructuur van kades, havens, pieren en dokken, leken in een klap volstrekt nutteloos te zijn geworden. In de loop van de jaren tachtig leek het tij te keren. De oude havengebieden werden ontdekt als ideale plekken voor de ontwikkeling van nieuwe stedelijke milieus. De euforie over deze Waterfront-development is inmiddels enigszins getemperd. Sommige projecten eindigden in debacles, andere moeten worden afgeslankt of gewijzigd en tal van plannen, zoals de Amsterdamse IJ-oeveren, zijn nog steeds niet verder gekomen dan op het papier. Meijer maakt de balans op.

handelseditie: De Stad en de haven : stedenbouw als culturele opgave: Londen, Barcelona, New York, Rotterdam/Han Meyer. Utrecht : Uitgeverij Jan van Arkel, 1997. 432 p. ISBN 90 6224 380 0, f79,50 (tel. 030-273 18 40, fax 030-273 36 14).

WONEN

auteur: S. de Vos

titel: De omgeving telt

ondertitel: Compositionele effecten in de sociale geografie

universiteit: Universiteit van Amsterdam

informatie: De dissertatie gaat over compositionele effecten van de woonomgeving. Deze effecten houden in dat de samenstelling van de bevolking van de woonomgeving een rol speelt bij de verklaringen van houdingen en gedragingen van mensen die in die omgeving wonen. Ter illustratie van de compositionele effecten is in dit onderzoek gekeken naar politieke voorkeur en kerkbezoek. De compositionele effecten blijken belangrijker te zijn dan de effecten van voor de hand liggende individuele kenmerken.

auteur: H.F.P.M. van Poll

titel: The perceived quality of the urban residential environment

ondertitel: A multi-attribute evaluation

universiteit: Rijksuniversiteit Groningen, Wetenschap en Natuurwetenschappen

informatie: Door ons gedrag beïnvloeden wij

de kwaliteit van het milieu op ons welzijn. Dicht bij huis, in onze leefomgeving, onder vinden we de gevolgen van de achteruitgang van de kwaliteit van ons lokale milieu. Te denken valt bijvoorbeeld aan lawaai en stank maar ook aan bevolkingsdrukke en veiligheidsrisico's. Poll onderzocht de ervaren kwaliteit van ons lokale milieu, de leefomgeving. Hij vertaalde de ervaren kwaliteit met tevredenheid: hoe tevreden zijn wij, bewoners, met onze leefomgeving. Met leefomgeving worden de woning en de buurt waarin we wonen bedoeld. Aan een grote groep bewoners in zes Rotterdamse wijken vroeg hij in hoeverre zij tevreden zijn met hun huidige woonsituatie. Dit gebeurde met behulp van een vragenlijst. Daarnaast vroeg hij tijdens een vraaggesprek aan een groep mensen uit Groningen en Rotterdam welke kenmerken zij belangrijk vinden voor een goede leefomgeving. Tevens vroeg hij hoe belangrijk deze kenmerken zijn. Daarna ondervroeg hij experts over hun mening over de kwaliteit van de leefomgeving. In de expertgroep zaten ambtenaren die betrokken zijn bij het gemeentelijk beleid en beheer van Groningen en Rotterdam. In het algemeen waren de bewoners redelijk tevreden met hun huidige woonsituatie. Bewoners vinden de sociale veiligheid in de buurt, de sociale contacten en of de buurt er netjes bij ligt belangrijker dan bijvoorbeeld lawaai en stank. Kwaliteitskenmerken van een woning waren volgens hen de kosten en de staat van onderhoud. Opvallend is dat de antwoorden van de expertgroep in grote mate overeenkomen met wat de bewonersgroep vindt. Tussen woonwijken bestaan echter relatief grote verschillen in tevredenheid met de leefomgeving. Het gemeentelijk beleid ter bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving zou daarom gedifferentieerd moeten zijn tot op buurniveau. Voor meer informatie: tel. 0475-31 01 71.

BEDRIJVIGHEID ALGEMEEN

auteur: B. van Wee

titel: Kantoor naar het spoor

ondertitel: De invloed van bedrijfsverplaatsingen naar openbaarvervoersknooppunten op de personenmobiliteit

universiteit: Universiteit van Amsterdam

informatie: Om werknemers zo min mogelijk met de auto naar het werk te laten gaan, heeft de regering het zogenaamde locatiebeleid ontwikkeld. Een belangrijk onderdeel uit dit beleid is dat nieuwe kantoren bijna alleen nog maar bij openbaarvervoersknooppunten mogen worden gebouwd en niet meer langs snelwegen. Vanwege het grote aantal arbeidsplaatsen dat jaarlijks betrokken is bij bedrijfsverplaatsingen zouden deze verhuizingen ook in het locatiebeleid moeten worden betrokken. Dit profefschrift gaat over het effect van bedrijfsverhuizingen naar plaatsen die goed met het openbaar vervoer te bereiken zijn. Er is empirisch onderzoek gedaan naar de

reactie van werknemers na verhuizing van hun bedrijf. Het blijkt dat het autogebruik in het woon-werk verkeer op middellange termijn met tien procent afneemt en op lange termijn met ongeveer dertig procent. Voor meer informatie: Afdeling Voorlichting RIVM, tel. 030-274 25 60.

INFORMATIESYSTEMEN

auteur: W.J.A.M. Douven

titel: Improving the accessibility of spatial information for environmental management

ondertitel: An application to pesticide risk management

universiteit: Vrije Universiteit, Economische wetenschappen en Econometrie

informatie: Deze studie richt zich op het verbeteren van de toegankelijkheid van ruimtelijke informatie voor milieumanagers. De Geografische Informatie Systemen (GIS), die gegevens transformeren in ruimtelijke informatie, zijn nog te complex en ontoegankelijk voor hen. De auteur integreert, om daarin verbetering te brengen, technieken en modellen in een milieumanagement-informatiesysteem. Daarnaast geeft hij de ruimtelijke informatiestroom van onderzoek naar management een meer dynamisch karakter. Hij maakt daarbij gebruik van de recente Geografische Informatie Technologie (GIT), waarnaar de GIS zich hebben ontwikkeld. De auteur demonstreert dit aan de hand van een geïntegreerd managementsysteem voor de toelating van het gebruik van landbouwpesticiden.

OVERIGE STUDIES

auteur: H.A. de Gans

titel: Demographic forecasting in the Netherlands 1895-1945

ondertitel: The analysis and implications of a paradigm shift

universiteit: Universiteit van Amsterdam

informatie: De Gans beschrijft de opkomst en verbreiding van de demografische prognostiek. Deze opkomst speelt zich af tegen de achtergrond van het nationale debat over het bevolkingsvraagstuk tijdens het interbellum en de sociale economische onderbouwing van het volkshuisvestings- en stadsontwikkelingsbeleid in de grote gemeenten. De Gans laat zien dat de opkomst en verbreiding van de demografische prognostiek het gevolg is van een paradigmatische verandering in de wetenschappelijke bestudering van de toekomstige bevolkingsontwikkeling. Het geloof in het bestaan van wetten die de toekomstige bevolkingsgroei zouden bepalen, maakte hierin plaats voor de acceptatie dat uitspraken over deze toekomstige bevolkingsontwikkeling een sterk speculatief element bevatten. Door deze verandering heeft de prognosemaker aan autoriteit ingeboet.